

ne csorbuljon. A megrendelések továbbítása közben *előnyt élvezzenek* – mindaddig, amíg csak az ország gazdasági helyzete ezt megengedi – *a teljesen nyilvános közkönyvtárak*. A devizáért megvásárolt dokumentum ott kerüljön állományba, ahol ezt mindenki használhatja. A megnehezedett feltételek közepette az országos közgyűjtemények egymással, és a helyi szakkönyvtárakkal egyaránt erősítsék meg szolgáltatási, együttműködési kapcsolataikat.

A nézetek kicserélését követően a kollégium megállapodott abban, hogy a részt vevő hálózatok nevében a nélkülözhetetlen folyóiratok utólagos megrendelését fogja kérni a Művelődési Minisztériumtól.

N. Nagy Katalin

Új magyar szabványok

Az MSZ 3424/2–82 *Bibliográfiai leírás. Időszaki kiadványok* c. szabványt az ISBD/S – International Standard Bibliographic Description for Serials (Időszaki kiadványok nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása) c. nemzetközi szabályzat alapján dolgoztuk ki.

A szabvány azonosító jelzetéből is látható, hogy megjelenésével az MSZ 3424-es sorozat egy régen várt, új taggal gyarapodik. A sorozat keretében eddig a következő szabványlapok jelentek meg:

MSZ 3424/1 Bibliográfiai leírás. Könyvek.

MSZ 3424/3 Bibliográfiai leírás. Szabadalmi dokumentumok.

MSZ 3424/5 Bibliográfiai leírás. Szakfordítások.

Az MSZ 3424/2 a sorozat eddig megjelent szabványlapjaihoz hasonló szerkezetben tartalmazza az időszaki kiadványok vagy részegységeik (köteteik és füzeteik) összefoglaló és monografikus szintű leírását. Az időszaki kiadványok analitikus szintű leírásának szabályait (cikkek leírását) – a későbbiekben kidolgozandó – önálló szabvány fogja tartalmazni.

Fontos része a szabványnak a több mint száz fogalom meghatározás, amely az időszaki kiadványok vagy részegységeik sajátosságaira vonatkozó, valamint bibliográfiai leírásukhoz szükséges fogalmak meghatározását tartalmazza.

A fogalom meghatározások számos esetben az eddigieknél általánosabb érvényűek. Mindenkor, amikor az adott fogalom nem csak időszaki kiadványokra vonatkozik, általában „dokumentumok”-ról szólnak, ezek a meghatározások általános fogalomként használják a „dokumentum” kifejezést, jelezvén, hogy ezek a meghatározások valamennyi dokumentumtípusra vonatkoznak.

A szabvány az időszaki kiadvány jellegének megfelelően az összefoglaló szintű, lépcsős leírást szabályozza részletesen kidolgozva; a monografikus szintű, egylépcsős leírást szabályozó fejezetben csak az e szabályoktól eltérő, illetve ezeket kiegészítő előírásokat adtuk meg. Az időszaki kiadványok monografikus szintű leírása az időszaki kiadvány egy – önálló cím nélküli – részegységének leírását jelenti; a részcímes egységeket az MSZ 3424/1 szabvány szerint kell leírni.

Az időszaki kiadványok összefoglaló és monografikus szintű többlépcsős leírását a szabvány egy fejezetben szabályozza. E szabályok szerint kell leírni az összetett főcímű időszaki kiadványokat, alisorozatokat, mellékleteket, az új folyamokat, illetve ezek részegységeit.

A szabvány 1982 novemberében jelent meg.

*

Az MSZ 3493–82 *A bibliográfiai tételek besorolási szabályai* c. szabványt az ISO/DIS 7154. 1 – Bibliographic filing principles (Bibliográfiai tételek rendezésének alapelvei) és ISO/DIS 7154. 2 – Bibliographic filing rules (Bibliográfiai tételek rendezésének szabályai) c. nemzetközi szabványtervezetek alapján dolgoztuk ki.

A szabvány tárgya a bibliográfiai tételek különböző szintű *besorolási egységeinek* és azok besorolási rangsorának meghatározása a bibliográfiai tételek rendezésére.

A következő besorolási egységeket különbözteti meg: besorolási tétel, besorolási adat, besorolási elem, besorolási jel.

Önálló fejezetekben ismerteti az egyes besorolási egységek típusait és rangsorukat, a következők szerint.

a) Bibliográfiai tételek

- típusaik: főtétel, melléktétel, utaló;
- rangsoruk: általános magyarázatos utaló, egységesítő utaló, magyarázatos utaló, főtétel, melléktétel, tárgyi melléktétel.

E fejezet tartalmazza a különböző típusú bibliográfiai tételek besorolási tételeinek összeállításai szabályait (szerkezetét) is.

b) Besorolási adatok

- típusaik: személynév, testületi név, cím, földrajzi név, megjelenési év, azonosító szám vagy jelzet;
- rangsoruk: a legfontosabb dokumentumtípusokra (könyv, időszaki kiadvány, speciális dokumentumokra) vonatkozóan a szabvány megadja a besorolási adatok rangsorát.

c) Besorolási elemek

- típusaik: rendszó, egyéb elem, kiegészítő adat, amelyek a felsorolt rangsorban követik egymást.

A besorolási jelek típusaira, valamint azok rangsorára vonatkozóan a szabvány csak hivatkozik az *MSZ 3401-81 Bibliográfiai tételek betűrendbe sorolásának szabályai* c. szabványra, mivel ez utóbbi szabvány tárgya a bibliográfiai tételek rendezése a besorolási adatokban előforduló besorolási jelek alapján.

A szabvány 1983 januárjában jelent meg.

Kurucz Imréné

Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár műszaki és tudományos filmbemutatóinak programja
1983 I. félévében

- 1983. február 21-22-23-25. (hétfő, kedd, szerda, péntek) Az MTA MMSZ Országos Kutatófilm Központ Felsőoktatási és Kutatófilm Tárának filmjei
- 1983. március 21-22-23-25. (hétfő, kedd, szerda, péntek) Postaügyi és távközlési filmbemutató
- 1983. április 5-6-7-8. (kedd, szerda, csütörtök, péntek) Oktatófilmnapok szemléje
- 1983. május 30-31, június 1-3. (hétfő, kedd, szerda, péntek) Számítástechnikai film- és videobemutató

A filmbemutatók az OMIKK Budapest VIII. Múzeum u. 17. sz. alatti székházának klubtermében lesznek, a vetítésekre a belépés díjtalan.

A programokkal kapcsolatban részletes felvilágosítással szolgál a *Műszaki Film Tájékoztató Központ* (Budapest VIII. Reviczky u. 6. I. em. 110., telefon: 336-330 ill. 336-300/191 mellék).

DATABASE '83 NEMZETKÖZI KONFERENCIA

A nemzetközileg hozzáférhető adatbázisok használata a műszaki és tudományos információs rendszerekben

Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár 1983 júniusában ünnepli fennállásának 100. évfordulóját. Az ebből az alkalomból tervezett rendezvénysorozat kiemelkedő része a fenti nemzetközi konferencia, amelynek időpontja:

1983. június 6-8.

Helye: SZÁMALK, Budapest XI. Szakasits Árpád u. 68.

A Konferenciát az OMIKK az Unesco-val és érdekelt magyar szervezetekkel együttműködve szervezi a Nemzetközi Dokumentációs Szövetség (FID) támogatásával.

A Konferencia fő témái:

1. Nemzetközileg hozzáférhető, géppel olvasható adatbázisok és kiválasztásuk a nemzeti információs rendszerekben

Mit, milyen formában és milyen feltételek mellett ajánl a nemzetközi „adatbázis-piac”? Hogyan hangolható össze a nemzeti keretekben, nemzeti nyelven folyó dokumentációs-információs feldolgozás és a nemzetközileg hozzáférhető adatbázisok használata? Tartalmi, kompatibilitási, gazdaságossági, jogi és pénzügyi szempontok, amelyek alapján célszerű dönteni a nemzeti információs rendszerekben az adatbázisok igénybevételeiről. Hogyan hangolható össze a nemzetközi munkamegosztás eredményeként létrejövő, illetve a nemzeti (állami vagy magán) vállalkozások keretében előállított, terjesztett adatbázisok használata? Ki tervezzen és ki döntsön az adatbázisok kiválasztása, beszerzése és használata tekintetében?

2. Az adatbázisok használatának szervezése és irányítása a nemzeti rendszerekben

A centralizáltság és/vagy decentralizáltság aránya az adatbázisok alkalmazásában nemzeti rendszerek és a csatlakozó információs rendszerek, valamint a költségviselés szempontjából. Az adatbázisok outputjának terjesztését szolgáló rendszerek és szolgáltatók. Hogyan hozzuk összhangba a dokumentumra-, diszciplínára- és problémára orientált adatbázisokra épülő információs szolgáltatások feladatait? Hogyan elégíthetők ki a primer dokumentumok iránt megnövekvő igények? Szervezési, technikai és pénzügyi szempontok.

3. Az új információs és kommunikációs technológiák hatása

Mai és jövőbeli információs technikák különböző felhasználók számára. Mikroformátumú adatbázisok: ezek jellegzetes vonásai és kapcsolatuk a számítógéppel olvasható adatbázisokkal. Online és off-line hozzáférhetőség: alternatív vagy kiegészítő módszerek? Hogyan érhető el a hálózatok és alhálózatok technikai és módszerbeli kompatibilitása? A különböző adatátviteli megoldások pénzügyi szempontjai: a fejlődés iránya és befolyása az információs szolgáltatásokra. A modern szövegtovábbítás és megjelenítés (telex stb.) hatása az adatbázisok használatára és az eredeti dokumentumok és adatok hozzáférhetővé tételére. A számítógép és mikrografia kapcsolt használatának fejlődési irányai az adatbázisok használatában.

4. A felhasználók magatartásának és az adatbázisok használatának kölcsönhatása

A felhasználók információigényeinek és tájékozódási szokásainak alakulása az adatbázisok széles körű alkalmazásának hatására. Felhasználói követelmények az adatbázisok megválasztásával, használatával, szervezetével és az eredeti dokumentu-